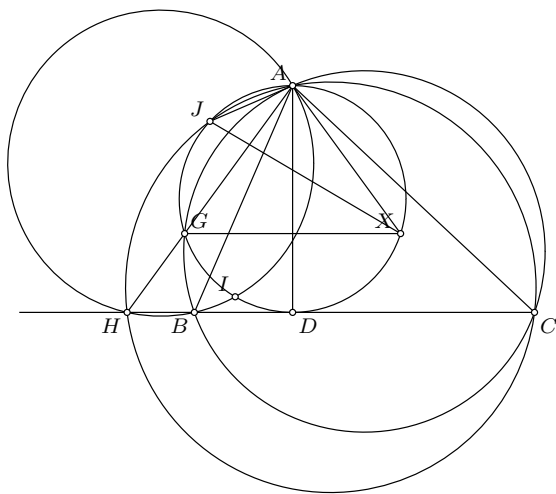

Друштво математичара Србије
РЕШЕЊА ЗАДАТАКА ДРЖАВНОГ ТАКМИЧЕЊА ИЗ МАТЕМАТИКЕ

Први разред - А категорија

1. Означимо са a, b и c број појављања, редом, бројева $-1, 1$ и 2 . Тада су a, b и c цели бројеви за које важи $a \geq 0, b \geq 0, c \geq 0, -a + b + 2c = 111$ и $a + b + 4c = 999$, тј. $a = 444 - c \geq 0$, као и $b = 555 - 3c \geq 0, c \geq 0$. Стога, треба максимизовати израз $-a + b + 8c = 111 + 6c$, уз ограничење $0 \leq c \leq \frac{555}{3} = 185$. Међутим, сада је јасно је да се максимална вредност претходног израза добија за $c = 185$ и она износи $111 + 6 \cdot 185 = 1221$. У том случају је $a = 259, b = 0$ и $c = 185$, док су сви остали x_i једнаки нула.

2. Нека је X тачка симетрична тачки G у односу на праву AD . Претпоставимо да су тачке G и J са исте стране праве AD . Како је испуњено $\sphericalangle AJX = \sphericalangle AGX$, јер су у питању периферијски углови над тетивом AX кружнице ω , као и $\sphericalangle AHC = \sphericalangle AJC$, јер су у питању периферијски углови над тетивом AC кружнице описане око троугла AHC , то је, због паралелности правих GX и HC , испуњено $\sphericalangle AHC = \sphericalangle AGX$, па је $\sphericalangle AJX = \sphericalangle AJC$, одакле следи да су тачке C, X и J колинеарне.

Такође, $\sphericalangle BIA = 180^\circ - \sphericalangle BHA$, јер тачке A, H, B и I припадају кружници описаној око троугла AHB , па је $\sphericalangle BIA = 180^\circ - \sphericalangle XGA = 180^\circ - \sphericalangle XIA$, па су тачке B, I и X такође колинеарне. Међутим, тачка $X \in \omega$, па се BI и CJ секу на ω управо у тачки X .

3. Одговор је $n \in \{1, 2, 6\}$. Прво, приметимо да је неједнакост $f(n) > f(n-1), n \geq 2$, еквивалентна са тиме да је n степен простог броја. Заиста, ако је $n = p_1^{\alpha_1} p_2^{\alpha_2} \cdots p_k^{\alpha_k}$, за неко $k > 1$ и $\alpha_i \in \mathbb{N}, 1 \leq i \leq k$, тада се сваки од бројева облика $p_i^{\alpha_i}$ већ појавио у

досадашњем рачунају НЗС-а, одакле закључујемо да се $f(n)$ не може повећати. Са друге стране, ако је $n = p^\alpha$, за неки прост број p и $\alpha \in \mathbb{N}$, тада је $f(n) = pf(n-1) > f(n-1)$, јер је $p \geq 2$ и степен p^α се није појавио ни у једном броју мањем од n . Дакле, бројеви $n+1$, $n+2$ и $n+3$ су сви степени простих бројева.

Размотримо, прво, случај када је n непаран природан број. Тада су бројеви $n+1$ и $n+3$ степени простих бројева и парни, одакле следи да су оба степени двојке и то два степена двојке, која се разликују за 2. Очигледно је то једино могуће у случају да су у питању бројеви 2 и 4, тј. да је $n = 1$.

Нека је сада $n+2$ паран број. Тада је $n+2 = 2^a$, за неко $a \in \mathbb{N}$. Тада је један од бројева $n+1$ и $n+3$ дељив са 3, па је самим тим и степен тројке. Ако је $n+1 = 3^b$, тада решавамо једначину $3^b + 1 = 2^a$, за неке природне бројеве a и b . Да би десна страна давала остатак 1 по модулу 3, мора бити a парно, па је $3^b = (2^{\frac{a}{2}} - 1)(2^{\frac{a}{2}} + 1)$, што значи да су бројеви $2^{\frac{a}{2}} - 1$ и $2^{\frac{a}{2}} + 1$ оба степени тројке који се разликују за 2, што једино може када су у питању бројеви 1 и 3, те је $a = 2$ и $b = 1$, тј. $n = 2$.

Најзад, нека је $n+3 = 3^b$, за неко $b \in \mathbb{N}$. Тада важи $2^a + 1 = 3^b$, за неке позитивне целе бројеве a и b . Ако је $a = 1$, то би имплицирало да је $n = 0$, што не може. Дакле, важи $a > 1$ и лева страна, стога, даје остатак 1 по модулу 4. Да би и десна страна давала остатак 1 по модулу 4, мора b бити паран број, па је $2^a = (3^{\frac{b}{2}} - 1)(3^{\frac{b}{2}} + 1)$, тј. бројеви $3^{\frac{b}{2}} - 1$ и $3^{\frac{b}{2}} + 1$ су оба степени двојке који се разликују за 2. То могу бити само бројеви 2 и 4, па је $b = 2$ и $a = 3$. У том случају налазимо да је $n = 6$. Тривијално се проверава да ово заиста јесу решења задатка.

4. За $n = 1$ можемо поставити највише једног топа на таблу димензија 1×1 и тако постављени топ не ремети услове задатка. Дакле, за $n = 1$ одговор је 1.

За $n = 2$ можемо поставити највише 4 топа, јер сва 4 топа на табли испуњавају услове задатка (услов да сваки напада највише 3 друга топа је испуњен). Дакле, за $n = 2$ одговор је 4.

За $n = 3$, не можемо поставити топове на свих 9 поља, наравно, али ако изоставимо централно поље, имаћемо укупно $8 = 4 \cdot 3 - 4$ топова који задовољавају услове задатка. Нека је, сада, $n \geq 4$. Поставимо топове на свако поље табле које припада првој или последњој врсти табле, односно, првој или последњој колони. Остала поља, на тренутак, оставимо празна. На тај начин смо сместили $n^2 - (n-2)^2 = 4n - 4$ топа и сваки од њих испуњава услове задатка. Дакле, можемо их поставити барем $4n - 4$.

Посматрајмо неки други распоред топова, којих има барем $4n - 3$, и који задовољава услове задатка. Рећи ћемо да је x оса било која хоризонтала дуж поља у односу на таблу, а y оса ће нам бити било која вертикала. Назовимо топове крајњим по x оси, акко са једне стране x осе нема ниједног топа. Иначе ћемо их звати средишњим по x оси. Аналогно дефинишемо топове који су крајњи или средишњи по y оси. Топ не може бити средишњи по обе осе, јер тада напада 4 друга топа. Нека је, даље, a укупан број средишњих топова по x , b укупан број средишњих топова по y оси, а d укупан број крајњих топова по обе осе. Број крајњих топова по y оси је, свакако, $a + d \leq 2n$, док је укупан број топова који су крајњи по x оси $b + d \leq 2n$. Стога је број топова $a + b + d = (a + d) + (b + d) - d \leq 4n - d$, а како их имамо барем $4n - 4$, то је $(a + d) + (b + d) - d \geq 4n - 4$. Зато, у случају највећег могућег броја топова, који није испод $4n - 4$, ће важити $4n - 4 \leq 4n - d$, тј. $d \leq 4$. Тривијално се показује да мора бити $d \geq 4$, јер топови који су крајњи у различитим врстама морају бити различити, као и они који су крајњи у различитим колонама. Дакле, највећи могући број топова које можемо поставити је $4n - 4$, за све $n \geq 2$, док је у питању број 1, за $n = 1$.

Друштво математичара Србије
РЕШЕЊА ЗАДАТАКА ДРЖАВНОГ ТАКМИЧЕЊА ИЗ МАТЕМАТИКЕ

Други разред - А категорија

1. Као и обично, означимо услов који задовољава функција f са $P(a, b)$, $a, b \in \mathbb{Z}$. Из $P(1, -f(1))$ закључујемо да је $f(t) = 1$, за $t = 1 + f(-f(1))$. Сада је, из $P(x, t)$ испуњено $f(x+1) = f(x) + c$, где је $c = t+1$ константа. Једноставном индукцијом, на обе стране (јер је $f: \mathbb{Z} \rightarrow \mathbb{Z}$), закључујемо да је f линеарна функција (вредности функције у суседним целим бројевима се разликују за константу). То значи да је, за неке фиксне целе бројеве m и n , $f(x) = mx + n$, за свако $x \in \mathbb{Z}$. Стога, наш услов постаје $m(a + mb + n) + n = b + ma + n + 1 \Leftrightarrow (m^2 - 1)b + (mn - 1) = 0$, за све целе бројеве b , одакле је $m^2 = 1$ и $mn = 1$, тј. $m = n = 1$ или $m = n = -1$, што одговара функцијама $f(x) = x + 1$, $x \in \mathbb{Z}$, односно $f(x) = -x - 1$, $x \in \mathbb{Z}$. Једноставном провером закључујемо да обе функције испуњавају услов задатка.

2. Нека су тачке A_1, B_1, C_1 и G , редом, средишта одговарајућих страница и тежиште троугла ABC . По обрнутој Талесовој теорему, због $\frac{AX}{XD} = \frac{AG}{GA_1} = 2$, имамо $GX \parallel BC$, односно, $\sphericalangle GXH = 90^\circ$. Дакле, тачка X лежи на кружности над пречником GH , што аналогно важи и за тачке Y и Z , одакле следи тврђење задатка.

3. Једноставном провером се види да бројеви 1 и 2 не испуњавају услов задатка. За $x \geq 3$ провером по модулу 8 закључујемо да мора x бити паран број, одакле, стављајући $x = 2t$, $t \in \mathbb{N}$, имамо да је $4^t + 200t + 1$ потпун квадрат непарног броја већег од 2^t . Он не може бити квадрат броја $2^t + 1$, јер би било $2^{t+1} = 200t$, односно $5 \mid 2^{t+1}$, што је немогуће. Дакле, мора бити $4^t + 200t + 1 \geq (2^t + 3)^2 = 4^t + 6 \cdot 2^t + 9$, па је $50t \geq 3 \cdot 2^{t-1} + 2$. Једноставном индукцијом се показује да последње не важи за $t \geq 9$, па је $t \leq 8$. Такође, анализирањем израза $4^t + 200t + 1$ по модулу 5 закључујемо да је t непарно. Коначно, једноставном провером, за $t \in \{1, 3, 5, 7\}$, закључујемо да је једино решење $t = 5$ (број 7 отпада, јер израз $4^7 + 200 \cdot 7 + 1$ даје остатак 5 при дељењу са 7, док квадрати целих бројева при дељењу са 7 могу дати само остатке из скупа $\{0, 1, 2, 4\}$). Такође, за $t = 1$, односно $t = 3$, тривијално проверавамо да израз $4^t + 200t + 1$ није квадрат природног броја. Међутим, за $t = 5$, тј. $x = 10$, важи $2^{10} + 100 \cdot 10 + 1 = 2025 = 45^2$, те је $x = 10$ једини природан број који задовољава услов задатка.

4. Одговор: Сваки природан број n , осим бројева $n = 5$ или $n = 6$, има тражену особину. У том циљу, пређимо на језик графова.

Прво, ако је $n = 4$, пошто међу тим чворовима има највише 4 гране, постоје неке две особе које се не познају. Ако је $n = 5$, узмимо циклус C_5 дужине 5. Кад изаберемо било која 4 чвора, видимо да ћемо увек имати тачно 3 гране, тако да нам граф испуњава све услове. Такође, јасно се види да у том случају не постоје 3 чвора која чине независан скуп, тј. која чине скуп чворова у графу за која важи да никоја два чвора нису суседна. За $n = 6$ нека су нам чворови $\{a_1, a_2, a_3, b_1, b_2, b_3\}$. Такође, нека су нам спојени чворови a_i и a_j , за свако $i \neq j$, као и b_i и b_j , за свако $i \neq j$, али и a_i и b_i , за свако i . Нека је $A = \{a_1, a_2, a_3\}$ и $B = \{b_1, b_2, b_3\}$. Ако узмемо 3 чвора из A и један из B , или 3 из B и један из A , имаћемо тачно 4 гране. Ако узмемо по два чвора из A и B види се да ћемо увек имати 3 или 4 гране, па нам овај граф испуњава све услове. Међутим, како год узели 3 чвора биће бар два или из A или из B , па тај скуп чворова неће бити независан. Нека је, сада, $n \geq 7$. Како је $n \geq 6 = R(3, 3)$, у овом графу постоји или празан троугао или пун троугао. Докажимо да не постоји пун троугао и у ту сврху претпоставимо супротно. Нека су $T = \{t_1, t_2, t_3\}$ у троуглу, односно нека су сви повезани. За сваки чвор a ван T , посматрањем скупа $T \cup \{a\}$, добијамо да је свако a повезано са највише

једним чвором из троугла T . Нека је B_1 , $T \cap B_1 = \emptyset$, скуп свих чворова који су повезани само са t_1 или ни са једним, B_2 , $T \cap B_2 = \emptyset$, скуп свих који су повезани са t_2 или ни са једним и B_3 , $T \cap B_3 = \emptyset$, скуп свих који су повезани са t_3 или ни са једним. Како је $|B_1| + |B_2| + |B_3| \geq n - 3 \geq 7 - 3 = 4$, следи да је барем један кардиналности барем 2. Нека је то B_1 , без умањења општости. Ако су $a, b \in B_1$ и ако посматрамо скуп $\{t_2, t_3, a, b\}$, тада ћемо имати једно или два суседства, што је немогуће. Дакле, постоји $E = \{e_1, e_2, e_3\}$ независан скуп величине 3. Нека је B највећи независан скуп у овом графу. Нека је C скуп чворова ван B . За свако $c \in C$ важи да постоји $b \in B$ тако да су b и c повезани. Онда за свако $b' \in B$ постоји $b'' \in B$ различито од b и b' (јер је $|B| \geq 3$) и гледајући тројку $\{c, b, b''\}$ закључујемо да ту мора да има тачно 3 гране, па су c и b' повезани. Ово значи да је сваки чвор из C повезан са сваким чвором из B . Нека су $c_1, c_2 \in C$ и $b_1, b_2 \in B$. Посматрајући скуп $\{c_1, c_2, b_1, b_2\}$ имаћемо 4 или 5 грана у зависности од тога да ли су чворови c_1 и c_2 повезани. Дакле, чворови c_1 и c_2 нису повезани. Стога, скуп чворова C је такође независан скуп. Дакле, $2|B| \geq |B| + |C| = n$, те је $|B| \geq \frac{n}{2}$, чиме је доказ завршен.

Друштво математичара Србије
РЕШЕЊА ЗАДАТАКА ДРЖАВНОГ ТАКМИЧЕЊА ИЗ МАТЕМАТИКЕ

Трећи разред - А категорија

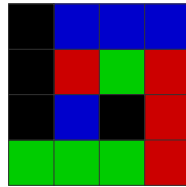
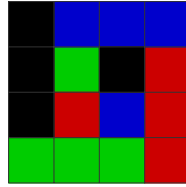
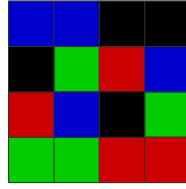
1. Једначина је дефинисана за $n \in \mathbb{N} \setminus \{1\}$ и еквивалентна је са $2^n = 3 + \left(\frac{4n^2-10n+9}{5}\right) \log_3 5$. Како је $5^2 = 25 < 27 = 3^3$, следи $\log_3 5 < \frac{3}{2}$, а важи и $\frac{4n^2-10n+9}{5} < \frac{(2n-5)^2}{4}$, па је $\left(\frac{4n^2-10n+9}{5}\right) \log_3 5 < \frac{(2n-5)^3}{8}$. Како је $2^9 - 3 = 509 > \frac{(2 \cdot 9 - 5)^3}{8}$ и како из $2^n - 3 > \frac{(2n-5)^3}{8}$ следи $2^{n+1} = 2 \cdot 2^n > 2 \cdot \left(3 + \frac{(2n-5)^3}{8}\right) > 3 + \frac{(2n-3)^3}{8}$, за $n \geq 7$, на основу индукције наведена једначина нема решења за $n \geq 9$, док провером вредности $n \in \{2, \dots, 8\}$ следи да је решење наведене једначине $n \in \{2, 3, 7\}$.

2. Приметимо прво да $x = y = 1$ није решење, па можемо да претпоставимо да је $x \neq 1$ или $y \neq 1$, као и да је онда $x^2 + y^2 - 2 > x + y$, јер $(x^2 - x) + (y^2 - y) \geq 3 + 0 > 2$. Одатле знамо, пошто су оба степени двојке, да важи $2x + 2y \mid x^2 + y^2 - 2$. Међутим, онда $2x + 2y \mid (x + y)^2 - 2 - 2xy$, односно $2x + 2y \mid 2xy + 2$ (како је $x + y$ паран, $2x + 2y \mid (x + y)^2$). Даље, знамо $2x + 2y \mid 2xy - 2x - 2y + 2$, тј. $x + y \mid (x - 1)(y - 1)$. Пошто је $x + y = 2^k$ степен двојке (већи од 2) и важи да је неки од x, y конгруентан са 1 по модулу 4, док је други конгруентан са 3 по модулу 4. Без умањења општости, претпоставимо да је $x \equiv 1 \pmod{4}$. Знамо да је $k = v_2(x + y) \leq v_2((x - 1)(y - 1)) \leq 1 + v_2(x - 1)$, односно $v_2(x - 1) \geq k - 1$, па $2^{k-1} \mid x - 1$. Међутим, како је $x < 2^k$, онда једине могућности за x су 1 и $2^{k-1} + 1$. Ако је $x = 1$, онда су $y + 1$ и $y^2 - 1 = (y + 1)(y - 1)$ степени двојке, па су и $y + 1$ и $y - 1$, такође, степени двојке који се разликују за 2, одакле је $y = 3$. Преостаје и други случај, тј. $x = 2^{k-1} + 1$ и $y = 2^{k-1} - 1$. Тада је $x^2 + y^2 - 2 = (2^{k-1} + 1)^2 + (2^{k-1} - 1)^2 - 2 = 2^{2k-1}$, што значи да је $x = 2^t + 1$ и $y = 2^t - 1$ заиста решење. Стога, решење је пар $(2^t + 1, 2^t - 1)$ (и обрнуто) за свако $t \in \mathbb{N}$ (претходно нађено решење $(1, 3)$ се такође уклапа у ову шему).

3. Нека се нормала на праву AL у тачки L и тангента у тачки A на описану кружницу секу у тачки X . Нека је Y средиште дужи AX и нека је Z средиште дужи AH . Потребно је доказати да је $XH \perp AM$, што је еквивалентно са тим да је права YZ нормална на AM . Како је $\sphericalangle ALX$ прав, а Y средиште дужи AX , то је $YX = YA = YL$, те како је YA тангента на описану кружницу, можемо закључити да је YL такође тангента на ту кружницу. Пошто је $\sphericalangle CAL = \sphericalangle BAM$, следи да је четвороугао $ABLC$ хармонијски, па се Y као пресек тангенти у тачкама A и L налази на продужетку дијагонале BC , односно Y је пресек тангенте из A на описану кружницу ABC и праве BC .

Да бисмо довршили доказ, показаћемо да је Z ортоцентар троугла AUM . Јасно је да је $AZ \perp UM$. Такође, ако пресликамо H преко M у A' , познато је да је AA' пречник описане кружнице троугла ABC , па је зато $AA' \perp AY$. Због средње линије је и $MZ \parallel AA'$, односно $MZ \perp AY$. Стога је Z заиста ортоцентар троугла AUM и важи $XH \parallel YZ \perp AM$, што смо и желели да докажемо.

4. Доказаћемо да број n мора бити дељив са 4 и да за $4 \mid n$ имамо попличавање било којом фигуром. За сваку фигуру имамо да n мора бити парно, јер је број поља које заузима свака фигура паран, а самим тим и укупан број поља. За $4 \mid n$ очигледно је довољно конструисати пример за 4×4 таблу и то чинимо као на сликама. Даље, претпоставимо да $4 \mid n - 2$.

(а) Обојимо поља тако да су поља у парним колонама црна, а остала бела. Видимо да ће фигура заузимати непаран број црних поља, а укупан број црних поља је паран, па је и укупан број фигура паран. Ипак, како свака фигура заузима 4 поља, укупан број поља је дељив са 8, одакле следи да $4 \mid n$. Контрадикција!

(б) Почевши од горњег левог ћошка нумерисемо врсте од 0 до $n - 1$. Урадимо исто и за колоне. У поље које се налази у k -тој колони и l -тој врсти упишемо број i^{k+l} , где је $i^2 = -1$, тј. решење једначине $x^2 + 1 = 0$, које припада горњој полуравни $\{z = x + iy \in \mathbb{C} : y > 0\}$. Лако се проверава да је сума бројева уписаних у поља која покрива фигура једнака нула, али и да је сума бројева на целој табли једнака

$$\left(\sum_{j=0}^{n-1} i^j \right)^2 = \left(\frac{i^n - 1}{i - 1} \right)^2 = 2i \neq 0,$$

што је контрадикција.

(в) Обојимо таблу у црно-бело, као шаховску. Свака фигура покрива непаран број црних поља. Како је број црних поља паран, укупан број фигура мора бити такође паран, тако да имамо контрадикцију као и у делу описаном у тачки (а).

Друштво математичара Србије
РЕШЕЊА ЗАДАТАКА ДРЖАВНОГ ТАКМИЧЕЊА ИЗ МАТЕМАТИКЕ
Четврти разред - А категорија

1. Нека је $\operatorname{Re} z = a > 0$, $\operatorname{Im} z = b$, $z = a + bi \in \mathbb{C}$. Видимо да из услова дефинисаности имамо $b > 0$. Једначину можемо записати као:

$$b^a = e^{\frac{1}{2}((a^2+b^2)-2a)}$$

јер је $z + \bar{z} = 2a$, односно:

$$e^{a \ln b + a} = e^{\frac{1}{2}(a^2+b^2)}$$

што даје:

$$a(\ln b + 1) = \frac{1}{2}(a^2 + b^2)$$

Даље, имамо да је $\ln b + 1 \leq b$, за $b > 0$, где једнакост важи ако и само ако $b = 1$ (што, на пример, добијемо из класичне неједнакости: $e^x \geq 1 + x$, за $x \in \mathbb{R}$). Даље је, за $0 < b \leq e^{-1}$, испуњено $a(\ln b + 1) \leq 0$, док је $\frac{1}{2}(a^2 + b^2) > 0$, па једначина нема решења. За $b > e^{-1}$ важи $a(\ln b + 1) \leq ab \leq \frac{1}{2}(a^2 + b^2)$, где је друга неједнакост, заправо, неједнакост између геометријске и аритметичке средине (a и b су позитивни, па је $|ab| = ab$). Према томе, једнакост у првој од две неједнакости важи ако и само ако $b = 1$, а у другој ако и само ако је $a = b$, тј. једнакост важи ако и само ако $a = b = 1$. Према томе, једина могућност за решење је $a = b = 1$, тј. $z = 1 + i$, што се провером и потврђује.

2. (ПРВО РЕШЕЊЕ) Претпоставимо да је $AB = BC$. Тада је троугао ABC једнакокраки, одакле следи да тачке T и S припадају BF , па је тврђење тривијално испуњено. Нека је, даље, $AB > BC$. Означимо са M, N и P , редом, средишта страница AB, BC и CA . Нека је $\angle DTM = \angle CTE = x$. Из синусних теорема за $\triangle DTM$ и $\triangle ECT$ имамо (приметимо $\angle TDM = \frac{\pi - \beta}{2}$ и $\angle TEC = \frac{\pi + \beta}{2}$):

$$\frac{\sin x}{\sin \frac{\pi - \beta}{2}} = \frac{DM}{MT} \quad \text{и} \quad \frac{\sin x}{\sin \frac{\pi + \beta}{2}} = \frac{EC}{CT},$$

па како је $\sin \frac{\pi - \beta}{2} = \sin \frac{\pi + \beta}{2} = \cos \frac{\beta}{2}$ и $CT = 2TM$, добијемо $CE = 2DM = 2BD - 2BM = 2BD - c$. Приметимо сада да је $AD = AF = x$, $BD = BE = y$, $CE = CF = z$ и

$$\begin{aligned} x + y &= c \\ y + z &= a \\ z + x &= b \end{aligned}$$

Добијени систем се тривијално решава, одакле налазимо да је $x = s - a$, $y = s - b$, $z = s - c$. Сада, како је $CE = z$ и $BD = y$, из добијене једнакости $CE = 2BD - c$, имамо да је $s - c = 2s - b - c$, тј. $s = 2b$, па је $a + c = 3b$. Нека је $\mathcal{P}$ површина троугла $\triangle ABC$. Тада важи $\mathcal{P} = rs = 2br$. Даље, површина троугла TCA је $\mathcal{P}_{TCA} = \frac{1}{3}\mathcal{P} = \frac{2}{3}br$. Нека је сада h висина троугла TCA која одговара страници CA . Тада је $\mathcal{P}_{TCA} = \frac{1}{2}bh = \frac{2}{3}br$, одакле је $h = \frac{4}{3}r$. Даље важи и $\mathcal{P} = \frac{ac \sin \beta}{2} = 2br$, одакле је $r = \frac{ac \sin \beta}{4b}$, па је $h = \frac{ac \sin \beta}{3b}$. Из косинусне теореме за $\triangle ABP$ се добија $t_b = \frac{\sqrt{2a^2 + 2c^2 - b^2}}{2}$, па је $TP = \frac{\sqrt{2a^2 + 2c^2 - b^2}}{6}$. Коначно, нека је сада X тачка праве AC таква да важи $TX \perp AC$ и $TX = h$. Због $AB > BC$,

важи распоред $A - P - X - C$. Троугао PTX је правоугли са хипотенузом PT , па је $PX^2 = PT^2 - TX^2$. Сада сређујемо:

$$\begin{aligned}
 PT^2 - TX^2 &= \frac{2a^2 + 2c^2 - b^2}{36} - \frac{a^2 c^2 \sin^2 \beta}{9b^2} \\
 &= \frac{2a^2 b^2 + 2c^2 b^2 - b^4 - 4a^2 c^2 \sin^2 \beta}{36b^2} \\
 &= \frac{2a^2(a^2 + c^2 - 2ac \cos \beta) + 2c^2(a^2 + c^2 - 2ac \cos \beta) - (a^2 + c^2 - 2ac \cos \beta)^2 - 4a^2 c^2 \sin^2 \beta}{36b^2} \\
 &= \frac{c^4 - 2a^2 c^2 + a^4}{36b^2} = \frac{(c^2 - a^2)^2}{36b^2} = \frac{(c - a)^2 \cdot (c + a)^2}{36b^2} \\
 &= \frac{(c - a)^2 \cdot 9b^2}{36b^2} = \frac{(c - a)^2}{4}.
 \end{aligned}$$

Одавде је сада $PX = \frac{c-a}{2}$. Међутим, приметимо да је $PF = AF - AP = s - a - \frac{b}{2} = \frac{3b}{2} - a = \frac{c-a}{2}$ и важи распоред $A - P - F - C$, па је из свега наведеног $X \equiv F$, тј. $TF \perp CA$, али и права која је нормална на CA у F пролази кроз S . Дакле, тачке T, S и F су колинеарне.

(ДРУГО РЕШЕЊЕ) Доказаћемо да тачка $P = DS \cap EF$ припада тежишној дужи CM , $M \in AB$ (у општој ситуацији, без задате претпоставке о тежишту). Тада би очигледно следио тврђење, јер је, по услову, $T = CM \cap EF = P$, односно тачке T и P би биле једнаке.

Заиста, нека права кроз тачку P , паралелна са AB , сече странице AC и BC у тачкама X и Y , редом. Очигледно је $\sphericalangle SPY = \sphericalangle SEY = \sphericalangle SPX = \sphericalangle SFX = 90^\circ$, па су четвороуглови $SEYP$ и $SPFX$ тетивни (крugови над пречницима SY и SX). Сада је $\sphericalangle SYP = \sphericalangle SEP = \sphericalangle SFP = \sphericalangle SXP$, при чему средња једнакост важи због $SE = SF$, док спољне важе на основу поменутих тетивности. Одавде је $SY = SX$, односно троугао SXY је једнакокраки и тачка P је средиште дужи XY (због $SP \perp XY$). Како је $XY \parallel AB$, из хомотетије, која слика троугао CXY на троугао CAB , закључујемо да су тачке C, P и M колинеарне, одакле следи тврђење.

3. Претпоставићемо да су играчи рационални, тј. да неће одиграти потез након којег ће, након извесног времена, са сигурношћу изгубити.

Ако је n једнак 1 или је прост, Ана не може одиграти потез, па Бојан побеђује. Ако је на табли у нечијем потезу број k и ако тај играч одабере делилац d , $d|k - d$, $1 < d$, противник губи у следећем потезу акко је $k - d$ прост, а како d дели $k - d$, то је $k - d = d$, тј. $k = 2d$, па је и d прост. Стога, ако је на табли непаран број и ако играч X може одиграти потез, противник Y ће имати паран број на табли који је дељив оним делиоцем који је одабрао играч у прошлом потезу. Дакле, он ће бирати исти тај делилац, одакле следи да ће на табли играч X имати опет непаран број. Међутим, како на табли мора бити паран број да би играч Y изгубио, играч X неће победити уколико је на табли записан непаран број. Дакле, ако је на табли непарно n , Бојан побеђује.

За n парно, које није степен броја 2, Ана обабира делилац од n који је непаран, а није 1. Бојан има непаран број на табли, те ће изгубити, на основу реченог изнад. Дакле, у овом случају Ана побеђује.

Ако је $n = 4$, то Ана побеђује, јер, након бирања броја 2, Бојан неће моћи да одигра потез. Нека је, зато, на табли записан степен броја 2, тј. број 2^l , $l \geq 3$. Његов делилац ће бити, такође, степен броја 2. Ако играч одабере 2^x , за $1 \leq x < l - 1$, тада ће након његовог потеза на табли бити број $2^l - 2^x = 2^x(2^{l-x} - 1)$, па како је број $2^{l-x} - 1$ непаран и већи од 1, противник на табли добија паран број, али који није степен броја 2, те противник добија. Стога, за бројеве $n = 2^{2m+1}$, $m \geq 1$, Ана обабира делилац 2^{2m} , па

Бојан губи не одабере ли делилац 2^{2m-1} . Међутим, уколико одабере делилац облика 2^{2m-1} , Ана ће у следећем кругу имати на табли број 2^{2m-1} , одакле следи, спуштајући се уназад, да за бројеве n претходног облика Бојан побеђује, јер ће након m потеза Бојан на табли имати записан број $4 = 2^2$, што Ани не омогућује да одигра следећи потез, јер Бојан мора бирати 2 (ако гледамо претходни потез, Ана је имала записан број 2^3 , па је изабрала $2^2 = 4$). Аналогно, за $n = 2^{2m}$, $m \geq 2$, Ана побеђује. Заиста, за $m = 2$ је тврђење тачно, јер ће Ана у првом потезу бирати 2^3 . Бојан у следећем 2^2 , јер је на табли остао 2^3 . Стога, непосредно пред Анин следећи потез, на табли је број $2^2 = 4$, па ће Ана морати да одабере број 2, те Бојан неће моћи да одигра потез. Претпоставимо, зато, да Ана побеђује када је на табли записан број $n = 2^{2m}$, за неко $m \in \mathbb{N}$ (индуктивна хипотеза). Тада, за бројеве облика 2^{2m+2} , Ана губи не одабере ли 2^{2m+1} за делилац, те након бирања тог делиоца, Бојан ће морати да бира делилац 2^{2m} , те ће Ани пре него што одигра потез, након Бојановог потеза, на табли бити записан број 2^{2m} , што нам омогућује да применимо индуктивну хипотезу, тј. да закључимо да ће Ана имати победничку стратегију. Дакле, на основу принципа математичке индукције, Ана побеђује за све $n = 2^{2m}$, $m \geq 2$.

4. (ПРВО РЕШЕЊЕ) Нека је p прост број такав да $24|p - 17$ и нека је $p = a^2 + b^2$ и $a = 2m$. Тада је b непарно, одакле следи да је $b^2 \equiv 1 \pmod{8}$, па како $8 | a^2 + b^2 - 17$, то $8 | a^2$, тј. $8 | 4m^2$, па $2 | m$. Дакле, m је парно. Следи да постоји правоугли троугао са странама

$$(2ab, |a^2 - b^2|, p).$$

Такође, постоји правоугли троугао са странама

$$(4mb, |m^2 - (2b)^2|, m^2 + (2b)^2).$$

”Залепимо” ова два троугла по подударним страницама дужина $2ab = 4mb$, тако да добијемо траpez. Површина и дужине свих страница истог су цели бројеви, као и једна дијагонала и постоји барем један прост број међу странама, али, такође, и највише један, јер важи:

- $2 | m^2 - (2b)^2$
- $2 | m^2 + (2b)^2$
- $3 | a^2 - b^2$.

Међутим, како на основу Дирихлеове теореме о простим бројевима постоји бесконачно много таквих простих бројева p , доказ је завршен.

(ДРУГО РЕШЕЊЕ) По Дирихлеовој теореме, како су 13 и 3 узајамно прости, постоји бесконачно много простих бројева p таквих да је $p \equiv_{13} 3$. Нека је $p > 3$ прост број таквог облика и нека је $p^2 = 4a + 1$ и $b = 2a^2 + 2a$. Тада је $a \equiv_{13} 2$ и $b + 1 \equiv_{13} 0$ (те због $p > 3$ имамо $b + 1 > 13$), те је $b + 1$ сложен број. Троуглови са страницама p , $2a$ и $2a + 1$, односно $2a + 1$, b и $b + 1$ су правоугли. Четвороугао $ABCD$, код кога је $AB = p$, $BC = 2a$, $CD = b$, $DA = b + 1$ и $AC = 2a + 1$ очигледно задовољава све услове задатка, чиме је доказ комплетиран.